

Rapportbesprekingen

Lok J. 2006. Broedvogels van de Eenerstukken en de Tempelstukken. Rapport in eigen beheer.

Een rapportage van broedvogelonderzoek in de Eenerstukken (319 ha) en Tempelstukken (417). Het gebied wordt jaarlijks geïnventariseerd volgens de BMP-methode. In de rapportage wordt naast de bevindingen in 2006 ook stilgestaan bij de ontwikkeling vanaf 1996. Met name in de Eenerstukken komt een breed scala aan weidevogelsoorten voor: Kievit (34), Grutto (43), Wulp (10), Tureluur (10), Veldleeuwerik (25), Graspieper (52) en Gele Kwikstaart (3). De Tempelstukken kent een andere vogelbevolking met o.a. Fazant (10), Watersnip (13), Boompieper (60), Bosrietzanger (53), Grasmus (106), Paapje (1) en Grauwe Klauwier (1). Deze verschillen hangen grotendeels samen met het gevoerde beheer. In de Eenerstukken wordt een meer op weidevogels gericht beheer gevoerd, in de Tempelstukken is het beheer gericht op meer spontane ontwikkeling met ruigten en bosopslag. In de Eenerstukken nemen primaire weidevogels als Kievit en Scholekster geleidelijk in aantal af, terwijl in de Tempelstukken alle primaire weidevogelsoorten teruglopen (uitgezonderd de Watersnip). Verder is een poging gedaan om aan de hand van ecologische vogelgroepen veranderingen in het beheer te onderbouwen. Hiervoor is gebruik gemaakt van de rietgorsgroep (indicatief voor vochtige tot natte ruigten met lage struwelen), de Roodborsttapuitgroep (indicatief voor hoge ruigten en lage struwelen) en de Geelgorsgroep (open bos, bosranden en boomgroepen). Vrijwel al deze groepen laten een toename zien als reactie op een geleidelijke verruiging en struweelvorming. –BD-

IVN Midden Drenthe 2006. Gierzwaluwen in het centrum van Beilen. Rapport in eigen beheer, Westerbork.

IVN Midden Drenthe heeft op verzoek van de gemeente Midden-Drenthe deze lastig te tellen soort in kaart proberen te brengen. Dit in verband met op stapel zijnde bouwactiviteiten die van invloed kunnen zijn op de broedmogelijkheden. Vermoedelijk door gebrek aan nestelgelegenheid kent de kern van Beilen geen grote populatie, getuige het aantal van 30-37 vastgestelde paren. Hierdoor is deze populatie tevens kwetsbaar. Het advies is dan ook bestaande kolonies bij renovaties in ere te houden en speciale broedvoorzieningen te treffen, gecombineerd met het aanbrengen van nieuwe broedvoorzieningen in de buurt van bestaande kolonies. –BD-

Feenstra H. 2006. Broedvogelinventarisatie 'LOFAR-gebied' tussen Buinen en Exloo in 2005. Bureau Vogelinventarisatie De Kraanvogel 2005/4. Fochteloos.

In opdracht van de provincie Drenthe voerde Bureau de Kraanvogel een broedvogelinventarisatie (BMP bijzondere soorten) uit in het open landbouwgebied tussen Buinen en Exloo (1677 ha). In dit gebied ontwikkelt ASTRON de zogenaamde LOFAR (Low Frequency ARay) telescoop. Hiertoe wordt in het akkergebied bij Buinen en Exloo een groot aantal kleine antennes geplaatst. Dit project zal worden gecombineerd met natuurontwikkeling. In totaal werden 36 broedvogels vastgesteld van de lijst BMP-bijzondere soorten. Hieronder bevinden zich Rode Lijstsoorten als Gele Kwikstaart (181), Graspieper (177), Grutto (11), Kneu (7), Koekoek (3), Patrijs (7), Slobeend (3), Spotvogel (2), Veldleeuwerik (276!) en Zomertortel (1). Een vergelijking met een

eerdere inventarisatie uit 1985 leert dat primaire weidevogelsoorten als Kievit, Grutto, Wulp, Scholekster sterk zijn afgenomen of nagenoeg verdwenen. Opvallend is echter dat Graspieper, Gele Kwikstaart en Veldleeuwerik een toename laten zien, die mogelijk is veroorzaakt door een grotere telinspanning. Een duidelijke toename is te zien bij Roodborsttapuit, Blauwborst, Geeldors, Rietgors en Grasmus. Het gebied is momenteel vooral van belang voor akkervogels. In hoeverre de het behoud van de hoge aantallen Graspieper, Gele Kwikstaart en Veldleeuwerik vanwordt meegenomen in het toekomstig beheer, en of dit te verenigen is met natuurontwikkeling, blijft de vraag. –BD–

Kleine J. 2006. Fauna-inventarisatie Nationaal Park Dwingelderveld en omgeving. Rapport in eigen beheer, Dwingeloo.

De ‘mega-inventarisatie’ van de Fauna van het Dwingelderveld onder leiding van Joop Kleine leverde in 2005 een 201 pagina tellende leespijl op. De resultaten zijn in hoofdlijnen volgens hetzelfde stramien als voorgaande jaren weergeven. Opvallende zaken zijn de hervestiging van de Bruine kiendief (1), de sterke daling van de Veldleeuwerik (van 405 naar 312!) en de aanwezigheid van een broedpaar van de Graszanger. De aanwezigheid van een paartje Kraanvogels wordt uitgebreid besproken. Voor de rest bevat het rapport indrukwekkende overzichten van telreeksen van broed- en niet broedvogels van het Dwingelderveld en aangrenzende gebieden. –BD–

Vogelwacht Uffelte e.o. Jaaroverzicht 2005. Rapport in eigen beheer.

Vogelwacht Uffelte presenteert in haar jaaroverzicht een verbluffende hoeveel tel- en beschermingsactiviteiten. In de omgeving van het Ooster- en Westerzand en de Havelterberg werd een broedvogelonderzoek uitgevoerd, waarbij in een overzicht de Rode Lijstsoorten onder de loep worden genomen. Voor Huiszwaluw en Gierzwaluw is extra aandacht besteed aan beschermingwerk door middel van het plaatsen van kunstnesten en het toegankelijk maken van gebouwen. De Huiszwaluw neemt in de omgeving van Havelte gestaag toe en lijkt te profiteren van het aanbrengen van kunstnesten. De ontwikkelingen sinds 2002 worden per straat beschreven. In 2005 werd een record aantal Kerkuilen (28) vastgesteld, goed voor 83 jongen. Resultaten en bijzonderheden worden per kast beschreven en er wordt een analyse van 50 braakballen gepresenteerd (38% woelmuizen, 47% spitsmuizen). Uit het nestkastenonderzoek valt op te maken dat de Bonte Vliegenvanger het in de omgeving van Havelte vrij goed doet met 98 bezette kasten op een totaal van 326. Een overzicht van legselgrootte en aantallen uitgevlogen jongen van de verschillende nestkastbewoners zou wat mij betreft in toekomstige verslagen mogen worden toegevoegd. Er wordt uitvoerig verslag gedaan van alle steenuilbroedgevallen per streek. In de in totaal 28 bezette kasten werden 113 eieren gelegd en vlogen gemiddeld 2 jongen per kast uit, 10 legfels mislukten. Een bijzonderheid is de terugvangst van een bij Ruinen in 1999 als juveniel geringde Steenuil in Loil (Achterhoek). Torenvalken deden het iets beter met in totaal 14 broedgevallen, waarvan 8 succesvol. Tot slot komen de weidevogels aan bod: Ten opzichte van de voorgaande twee jaren bleef het aantal paren van Kievit, Wulp, Tureluur, Scholekster in de Uffeltermaden op een gelijk maar laag niveau. Het broedsucces was laag. Voornaamste verliesoorzaak was predatie. In de Haveltermade nam het aantal Kieviten sterk af. Van de in totaal 69 gevonden legfels kwamen slechts 4 uit, het leeuwendeel werd gepredeerd. Dit jaarverslag straalt de passie voor vogels en hun bescherming uit! –BD–

Van Dijk A. & H. Heinemeijer 2005. Ontwikkeling van vegetatie en broedvogels in relatie tot het beheer op het Doldersummerveld 1992-2002. Stichting Het Drentse Landschap, Assen.

Een uitgebreide beschrijving van veranderingen in vegetatie en broedvogelbevolking van het Doldersummerveld in de periode 1992-2002. Met een jaarlijkse integrale broedvogelkartering sinds 1963 en integrale vegetatiekarteringen uit 1982, 1992 en 2002 behoort het Doldersummerveld tot de best geïnventariseerde heidegebieden van Drenthe. Onder invloed van hydrologische ingrepen, extensieve begrazing, plaggen en maaien is de vegetatie veranderd. De heidebegroeiing is meer afwisselend geworden en structuurrijker. Algemene conclusie is dat de avifauna zich over het algemeen in gunstige zin heeft ontwikkeld, met name de water- en moerasvogels. Verscheidene landelijk zeldzame of schaarse soorten, waaronder tientallen op de Rode lijst, weten zich te handhaven of uit te breiden. Soorten als Slobeend, Zomertaling en Meerkoet pieken in natte jaren. De vastgestelde trends bij watervogels lopen in de pas bij landelijke ontwikkelingen, alleen de Wintertaling laat een negatiever beeld zien. Het aantal broedvogels van de open heide is in de jaren tachtig aanzienlijk gestegen en is sindsdien gestabiliseerd op een hoog niveau. Ook bij deze soortgroep zijn de landelijke trends ook op het Doldersummerveld zichtbaar. Sinds medio jaren tachtig is het aantal Tapuiten en Wulpen sterk achteruitgegaan. De teloorgang van de Wulp wordt in een apart kader uitgebreid beschreven. De Veldleeuwerik is in diezelfde periode sterk toegenomen en handhaaft zich op een hoger niveau en hetzelfde geldt voor de Graspieper. De soorten van halfopen heide laten een lichte stijging zien. Opvallend is de sterke toename van Boomleeuwerik, Boompieper, Roodborsttapuit en Zwarte Kraai. Paapje en Grasmus laten een duidelijke afname zien. Voor een ieder die interesse heeft in heidevogels en –vegetaties is de aanschaf van dit rapport aan te bevelen. –BD-

Van Zegeren K. & Schimmel I. 2006. Broedvogelinventarisatie Hiemstrastate 2006. Intern rapport Natuurmonumenten.

Het rapport zet de inventarisatie van het 57 ha grote landgoed in 2006 af tegen eerdere inventarisaties in 1984, 1989 en 1998. Ondanks verschillen in intensiteit lijken de aantallen redelijk te vergelijken en zijn de veranderingen in de broedvogelstand tamelijk klein. Voor het eerst werd een Bosuil vastgesteld en ook het voorkomen van Nachtzwaluw was nieuw. Dat laatste is bijzonder, omdat er zich in het gebied geen heide of kapvlakte bevindt. De vogel werd jagend en roepend (zingend?) waargenomen boven de een graslandje in het bosgebied en boven de graslanden ten oosten van het gebied. Op de stippenkaart staat de stip waar een jaar of 10 terug een hoekje douglas is gekapt, maar veel waarschijnlijker als potentiële broedplaats lijkt me het verzopen beukenbos ten noorden van het eerstgenoemde weilandje.

Soorten die geleidelijk in aantal zijn toegenomen zijn: Kleine Bonte Specht (0, 2, 2 en 3 in de respectievelijke onderzoeksjaren), Boomklever (0, 1, 2 en 8) en vreemd genoeg Kuifmees (0, 1, 2, 5). Structureel afgenomen zijn Heggenmus (9, +, 3 en 0), Grauwe Vliegenvanger (8, 8, 4 en 1). Bij het interpreteren van de zwarte spechtenwaarnemingen zijn de auteurs wellicht wat kwistig geweest (2 paren, terwijl er volgens mijn bevindingen echt niet meer dan één zit).

Het herhalen van gebiedstellingen, hoe klein het gebied ook, en het vergelijken met oude gegevens, vormt een bijna altijd welkome verificatie van de BMP-trends van SOVON en dit soort activiteiten kan dan ook niet voldoende worden aangemoedigd. –WvM-